

CENA lista: U prvom razredu god. K 48 — u polugod. K 24 — u tromesečju K 12 — u mjesecnoj K 4 — u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. OGLASNI primaju se u urednici i u kioscima. Cijena: 1.000. —

Novo doba.

Već je dva puta ugledao svetlo sveta naš list u... (text continues with commentary on the current situation and the role of the press)

Cudan je vrlo čudan, zagonetan postupak gospođina cenzora... (text discusses the actions of the censor and the political climate)

Za buduće prijateljstvo medju Italijom i Jugoslavijom.

Pod tim naslovom donosi „Tribuna“ od 26. novembra 1918. ovaj važni članak iz pera O. Malagodića... (text begins the article on Italian-Yugoslav relations)

„Sad je nesumnjivo, da svaki Talijan mora da želi, da se ti odnosi utemelje na najboljem... (text continues the article, discussing mutual interests and historical context)

S druge strane oni, koji moraju biti, i koji će biti naši prijatelji Jugoslaveni, moraju da razume... (text addresses the Yugoslav perspective on the relationship)

Može se tražiti i Erst pa i Videm (Udine), da se mogu onda zameniti s drugim koncesijama... (text discusses specific political and economic proposals)

kovnih prava bašta u stvarnu borbu 5 milijoni i po svojih sinova i sve svoje pomoćne izvore, te... (text continues the article on international relations and the role of the press)

Viktor Hugo: Za bratimljenje naroda.

A znate li, čega bi nestalo s bijedom? Revolucije. Ljudi se ne bi jedan protiv drugom bunili, već bi se mirno po cijelom svijetu razvijali... (text discusses the concept of brotherhood and the role of the press)

Zaista je ta stvar vrijedna da se uvaži. Samo priprema protiv rata su uzrokom revolucija... (text continues the article, discussing the role of the press in social and political movements)

Jest, gospodo, doba revolucije prestaje, doba popravka počinje. Napredak naroda napušta forme nasilja... (text discusses the future of the press and the role of the press)

Novčano pitanje.

Neki bankovni stručnjak donosi u „Jutarnjem listu“ sledeći članak: Velikim političkim dogodjajima i promenama čini se, kao da se je pitanje o valuti, o novcu i uopće o... (text discusses the monetary situation and the role of the press)

njeni pojavili su se već u pokrajini, osobito na Rec. Ta se opasnost sastoji u pomanjkanju banknota. Zvuči gotovo paradoksalno, kada danas, u doba hiperprodukcije banknota, govrimo o pomanjkanju tog... (text discusses the monetary situation and the role of the press)

Novčani zavodi upotrebljavaju uloženi novac za davanje vesolja, za kupnju vrednoanah papira, u industrijske svrhe itd... (text discusses the role of the press in the monetary system)

Austro-ugarska banka izdavala je banknote, te ih je stavljala u promet svojih dviju središnjica i njenih podružnica i pobočnica... (text discusses the role of the press in the monetary system)

Novčane su potrebe kod nas velike, imade velikih isplata za vojku; za činovništvo, a usled skupoće te smanjene zarade prištednja je minimalna. Državna blagajna isplaćuje vojničke potrebe, a državi je prihod danas još malen... (text discusses the role of the press in the monetary system)

Uopće imalo bi se konačno uredjenje valute, t. j. vrednosti banknota Austro-ugarske banke na pravi novim banknotom SHS... (text discusses the role of the press in the monetary system)

Konačno bi pisac ovih redaka preporučio propagandu novčanog prometa bez gotovine (bargeldloser Geldverkehr). Isplate mogle bi se obavljati n. pr. sa čekovima novčanah zavoda... (text discusses the role of the press in the monetary system)

Trgovački svet kod nas je naučen već od pre na čekove, pa bi se njima, u koliko budu također priznati kao plateg kod državne blagajne, rado uvek služilo, a i šire općinstvo, kad vidi, da nema zapreke u prometu čekova, koji bi se u tom slučaju imali osloboditi od bilegovine, priučet će se doskora na njih.

Domaće vesti.

Iz Pazina. Naredba tal. okupacionih vlasti: Zapovedništvo 61. pesačke divizije, generalni štab. S divizijskom vojskom imam nalog da stojim na čelu u kotarima gradova: Motovun, Buzet, Lovran, Labin, Zminj i Volosko. Talijanska vojska, nakon što je velikom pobedom konačno srušila tiraniju Austro-Ugarske, dolazi ovamo, da materijalno pripoji materijal zemlji, koje bijahu kroz toliko vremena odučene, i koje su drhtući čekale dan rešenja. Naš velečušan vojnik donosa ovamo oružje, da nadzire i olakša prelaz staroga vladanja zatiranja u novo doba slobode. Pouzdajem se na dobrovoljan rad svih novih talijanskih gradjana, da sudeluju u teškom pothvatu, da se obnovi normalan život rada, mira, slobode u plemenitim ovim krajevima, koji su tako junački trpeli u ovo poslednje vreme. Želim, što će sloboda pojedinaca morati biti umerena po glasu zakona i potrebe, da se očuvaju opći interesi. Ne dopuštam nikakva nasilja, nikakva tlačjenja, nikakve manifestacije, koje se protiv talijanskih institucijama, Starešine svih stranaka pozivlju se, da zalaže sav svoj ugled, da se pučanstvo uzdrži mirno, te da ga osvedoče, neka saradjuju svi pošteno, iskreno i dobrovoljno kod poslova talijanskih oblasti. Poduzet ću najoštrije mere protiv bilo kakvih smutljivaca. Potpomoći ću se pak sa svim raspoloživim sredstvima one, koji će se želeći samo dobro pokrajini, na me za savet obratiti.

Pazin, dne 18. nov. 1918.

Generalmajor divizijski zapovednik V. di Benedetto.

Da se mogu svi javni poslovi započeti redovito razvijati, potrebno je da se ponovno započne s uplaćivanjem poreza i carinarskih nameta. Ovo je bezuvetno potrebno i u svrhu, da se mogu isplatiti potpore onim obiteljima, kojima su rođaci još daleko. Naložio sam kompetentnim činovnicima da objave listine za uplaćivanje i ustanovljenje carinarskih nameta. Pozivljem pučanstvo svih općina u Istri, da odmah uplate koliko moraju, da tako izbegnu sudbenom postupku. Mnogočasni župnici i župani svaže općine pozivlju se, da protumače potrebu ove naredbe, te da pučanstvo osvedoče, da se dragovoljno tome podvrgne u općem interese uprave države, pokrajine i općine. Porezni činovnici mogu zatražiti pomoć vojske, te se u tu svrhu mogu obratiti na gospodu zapovednike vojnih presidija.

Pazin, 20. nov. 1918.

Generalmajor divizijski zapovednik V. di Benedetto.

Donna Ines.

Napisao: Josip Kozarac. (Konac.)

Tako je prošlo punih pet dana, a da njih dvoje nijesu riječi prozborili, da si nijesu u oči pogledali. Ona je dobro znala, što je njemu, — on je bio ljubomoran, on je mislio, da je ona Radetiću poklonila svoju ljubav. On je to uistinu mislio, — ona mu je bila vjerna, kao prvi dan, kad su se vjenčali! I to uvjerenje, da je o njoj mogao samo jedan časak posumnjati, gdje je njena ljubav naprama njemu bila kroz pet godina čista kao kristal, — ta njegova malodušnost, to obesejnjavanje njene vrijednosti, napunilo je takovom mržnjom naprama njemu, da je taj čas pred njenom dušom tako jasno bilo, tako razgovijetno govorilo: medju nas je pala tvoja sumnja kao more medju dvije zemlje, — a sada već nema te sile na svijetu, koja bi opet jedno drugomu u naručaj bacila.

Peti dan, kad su mučeći sjedjeli kod objeda, a listonoša donio poštu, pregleda ona letimice listove, i poput lavice zgrabi jedno pismo, pruži ga Marijani, pa drhtavim, svećanim glasom reče: Govorite sada! I baci list preda nj. Pa kad on, sav zburjen, list otvori, i što ga dalje čitaše, sve to većma blijedjeti poče, — onda ona još jednom viknu glasom, punim svoje srdžbe: Govorite sada!

Jedva da je izrekla te riječi, a krv joj sunu usta: no unatoč tomu okrenu se i svijesna o svojoj potpunoj pobjedi, ode majestetičnim korakom do njega.

Izvan sebe i drhtući od uzbudjenosti Marijan jedva jedvice pročita i shvati Radetićevo list, u kojem mu prijatelj čestita, da je njegova divna žena — noseća i da mu on jamči, da će za 6—7 mjeseci biti srećan otac, pa da mu se je njegova jedina želja eto ispunila!

Na znanje našim ljudima, koji moraju uvidi najnovije naredbe vrh. zapovedništva pom. ratne luke u Puli ostaviti svoje obitavalište odnosno ulagati molbe za daljni boravak u općini Pula. Da se našim ljudimu olakša posao ispunjavanja molbenice, stavila su se neka gospoda narodu na raspolaganje, koja će u „Narodnom domu“ (I. kat) pisati badava molbenice i pomoći narodu savetom.

Dnevne vesti.

Pitanje Reke i Dalmacije su prefresali odborici društva „Dante Alighieri“ — 50 njih na broju te odobrili sledeću rezoluciju, koju donosim u talijanskom izvorniku, da ublažim gosp. cenzora: „L'assemblea, udita la relazione del Consiglio Direttivo, angosciata per le inaudite vessazioni di cui furono vittime, per opera di sloveni e di croati, Fiume e parecchie città e terre della Dalmazia, la cui italianità stenta di conculcare con brutale violenza per ripiombare sotto l'altrui dominio; fedele alla divisa del patriottico sodalizio, antesignano di tutte le rivendicazioni nazionali fin dal suo primo sorgere, e pioniere della redenzione dei nostri fratelli dal giogo straniero ancora quando essa sembrava un'irrealizzabile sogno; manda un fervido saluto agli Italiani dell'altra sponda, vindici infaticabili del diritto nazionale e sollecita in loro favore dall'Italia tutto un'incalzante slancio di azione fraterna; invoca dal Governo un'azione più pronta e più energica a tutela degli Italiani e della nostra bandiera e lo sfratto dalle terre redente di quanti insidiano il nostro diritto; attende dal Governo e dagli Alleati, dopo il grandioso trionfo delle nostre armi, che la pace consacri tutte le ragioni d'italianità anche delle terre adriatiche fino al naturale confine; in omaggio a quei principi di civiltà, di libertà e di giustizia su cui deve basarsi il nuovo assetto europeo, principii che sono antica tradizione e perpetuo vanto del popolo nostro.“ („Corr. della Sera“, 27. nov. 1918.)

Engleške ladje krenule u Kiel. London, 26. novembra. Ag. Reuter javlja, da su neke jedinice britanske mornarice danas jutro krenule u Kiel, najveću pomorsku bazu nemačku. Odatle će poći u Kopenhagen te će otvoriti put većim ladjama prema Sundu i Balticu do Klelskog zaliva.

Wilson će stanovati u Parizu u kući vojvotkinje Murat. Nemačka mislija će imati u najbližjoj okolini Pariza. General Botha i drugi južnoafrički državniči su otputovali u Europu, da prisustvuju mir. konferenci. Očekuje se i prvi ministar Nove Zelandije.

Spomenik Foch-u u Washingtonu. Zelomora reprezentantata je odredila na predlog reprezentanta države Oregon svotu od 500.000 lira za spomenik maršalu Foch-u.

General Pershing će biti kandidat za predsedništvo Udruženih Država u izborima god. 1920. Izborna kampađa je već otvorena.

Otpust godišta 1877—1878 u Italiji će — kako je to rekao min. rata gen. Zupelli — biti 5. dec. 1918. osim onih vojnika motorista, koji su potrebili za obradljivanje polja.

Francohet d'Esperey u Carigradu. Vrhovni zapovednik savezničke istočne vojske general Franchoet d'Esperey, stigao je na palubi ratnoga broda „Patric“ dne 23. o. m. u Carigrad.

Iz te besvjestice, iz te smjese raznih strašnih čuvstava i muka, prene ga crvena mrlja krvi na blijelom stolnjaku. Ta crvena mrlja rashladi i osviješti ga u tili čas: kao u svijetlu munje pregleda on u tom trenutku događjaje zadnjih pet dana, pa sav poražen ode i klekne pred njena vrata, moleći je i zaklinjući, da mu oprosti, ali ga ona ni ne pusti k sebi.

Kao što mu je sreća negda širom otvorila svoje dvore, a da on ni sam nije znao zašto i kako, tako se sada zatvoriše pred njime za uvijek vrata te čudne, hirovite božice, — a radi česa? Malo ne radi ničesa!

I tim je moja pripoviest dovršena — — — Ono devet mjeseci, što su još skupa živjeli, nije bio život, nego puko vršenje životnih funkcija: u njenu srcu umrla je ljubav, a žena sa srcem i značajem donne Ines ne može bez ljubavi živjeti. Muškarac, ma kako ljubio svoju ženu, ima još i drugih predmeta, koji su mu sveti, bilo to sad znanost, sad umjetnost ili što drugo; njegova je ljubav podijeljena, općenita, — dočim žena, kad ljubi, koncentrira svu svoju ljubav u jednom jeditom predmetu, pa nestane li za nju te ljubavi, onda nestaje i nije same. U dnu duše rodila bi se donni Ines od časa do časa želja, da nastavi onaj divni život, koji je pet godina poput siatkoga sna uz Marijanu proživjela, — nu onaj njegov zvjerski pogled, ono od srčbe iskrivljeno lice, i to baš u onom najsvećijem času, kad joj je doktor Radetić potvrdio slutnju, da će za pol godine pokloniti ljubljenomu mužu čedo, taj čas koji joj je kao trn smetao u srcu, kao odurna magla febdio pred očima, napunio joj je dušu tolikom mržnjom, da joj se je Marijan ogadio tako, kao još nitko na svijetu.

Marijan je razabrao, da je propao za nju; onaj njezin božanstveni, grobni mir na duhovitom licu (koje je vidimice ginulo), pekao ga je kao otrov u srcu, no on se nije usudio niti riječicom taj njezin mir smesti. Jedinu mu utjehu bila, da će ik čedo

Rudja na strani antante. London, 26. U Rusiji se sastavila vlada protiv boljševika. Na čelu je tom pokretu admiral Hettguak; koji je poznat sa svoje energije, nu ne zna se, gde je izhodište tom pokretu. Kaže se, da ima i Sazonov, bivši ministar vanjskih poslova, znatnog udela u tom pokretu.

Tirpitz i Ludendorff nisu više u Nemačkoj. Tirpitz je u Svirarokoj, a Ludendorff je ostavio 9. tog mjeseca Berlin te došao u Švedsku.

Dobrovoljni doprinosi.

Dobrovoljni prinosi za mesno „Narodno Veće“. Sakupljeno u Prematuri K 690 50 i 12 tal. lira. Darovaše: po K 40 — Božo Mezulić; po K 25 — Ante Raić; Vjekoslav Periša; po K 20 — Ante Šlipčević, Ante Mezulić; po K 15 — Božo Semelić; po K 12 — Veronika Iveša, Jos. Cukon kovač; po K 10 40 Tereza Pavić, Vladislav Skoko; po K 10 — Marica Rakić, Terezija Jurašin, Pravidoslava Iveša, Ljubica Semelić, Lucija Mišković, Miho Jurina, Jakov Raić Pomerac, Josip Iveša Morelov, Ivan Mezulić, Petar Šuligoj, N. Mihelić, A. Mezulić, Božo Skoko; po K 8 — M. Rakić; po K 5 30 Jellca Pavić; po K 5 — Katica Jurašin, Kraljica Mezulić, Anica Iveša, Lucija Mezulić, Ivka Iveša, Marica Visintim, Jos. Kubala, Vit. Iveša; Ant. Rakić, Nikola Rakić, Hork Horek, Janez Benjamin, Jos. Groser, Horvat, Jos. Mišković, Iv. Rakić, Aug. Souček, Ant. Rakić, Iv. Pavić; po K 4 20 Jelka Skoko, Anica Mišković; po K 4 — Foika Fluman, Marica Rakić, Fuma Periša, Ante Crnbori, Ivan Premate, Lj. Iveša, Miho Rakić, Božo Muškarda, N. Eugentbert, Svetislav Periša, Iv. Mezulić, Iv. Rakić Pomerac, Ivan Kirac Pomerac, Nik. Rakić Pomerac, Ant. Mikovilović Pomerac, Juro Iveša, Jos. Mihovilović, I. Skoko, A. Mišković, A. Skoko, M. Jurašin, L. Mikovilović, I. Mihovilović, J. Raić, Mate Mikovilović, Nik. Mikovilović, Toma Buić; po K 3 — Ivana Lukinova, Marija Mikovilović, L. Mezulić, I. Mihovilović, F. Premate, M. Pavić, Jadre Šlipčević, Iv. Mezulić, Cermak Leopold, Marko Skoko, M. Bogetić, A. Skoko, A. Maruškić, Ivan Šterić, po K 2 — Ana Crnbori, Mara Rakić, K. Šlipčević, Mar. Jurašin, M. Premate, M. Skoko, A. Skoko, M. Muškarda, K. Skoko, M. Skoko, Kata Skoko, Kata i Fran Cermak, Jugoslava Danica, Peterčić, F. Mezulić, Genoveva i M. Iveša, B. Mihovilović, M. Mišković, F. Jurašin, Matija Mišković, Marija Mezulić, Marija Nagajova, A. Iveša, B. Mezulić, A. Premate, J. Rakić, Jure Mihovilović, Franjo Marek, L. Mihovilović, M. Dorić, Konečny, B. Iveša, Ante Bogetić veleposjednik, Blaž Premate, Ivan Buić, Miho Iveša, J. Premate, A. Periša, B. Iveša lajko, Ivlo Premate, Jos. Sliva, Ant. Kirac, Andri. Iveša, A. Meković, L. Iveša, B. Skoko, Roko Periša; po K 1 — Nedjelka Iveša, Juro Iveša, Ant. Muškarda, N. Rakić, M. Periša, M. Premate, Ergo Mezulić, G. Mikovilović, Mate Jurašin, Kalisa Jan, Vit. Vincenc, Jan Novotny, Alois Vokal, I. Mikovilović i M. Iveša. U veselom društvu K 12 — Zadnji iskaz K 15219 90. Ukupno K 15910 40 i 12 Lira.

Dar. Gosp. Remeta darovao je 10 kruna za naše škole prigodom svoje četrdesetgodišnjice te novac položio pred više vremena u našoj upravi.

njihovo jedno drugomu opet približiti, da će ljubav naprama djetetu i njihovu međusobnu ljubav oživjeti i iznova oživjeti. Ali — sreća je jednom okrenula ledja Marijani; donna Ines rodila je mrtvo čedo! Poslije poroda oslabi Ines posvema; pod silu i protiv njene volje poslase je u Gleichenberg, — bolje nego ikoji liječnik znala je ona, da za nju zdravlja i života više nema. Na svu Marijanovu nježnost i brigu, kojom ju je njegovao; ona se je ljubazno zahvaljivala, kao što se zahvaljujemo onomu, koji nas iz milosrdja izvori, a znađe dobro, du mu truda ne možemo niti jednim jeditim novčićem naplatiti.

Kad je ona otišla u Gleichenberg, a on se prvi put našao sam u onim pustim, velikim sobama, gdje je toliko sreće doživio, — tad se to tako silno kosnu njegove nježne, duboke duše, da je bio u besvjestiu i bulažnjenje, koje je tri dana potrajalo. Nu to je bio samo trenutak, prolazni uzdrmaj premečkih živaca, — a neka nada, neko vjerovanje u negdašnju sreću opet ga pridignu i osviješti.

No kad se je donna Ines poslije šest nedjelja povrtila iz Gleichenberga, jedino da umre kod kuće, onda on pade u melankoliju, koje se kraj sve marljivosti, kraj svega silovanja na rad ne uzmognu otrešti. Na večer, kad već umoran nije mogao raditi, a niti usnuti, lani se vina, samo da uguši crva, koji je u njem neprestance rovao; ali uzdrmani živci nijesu podnijeli ni dvije tri čaše vina, a on brida, umjesto da ga san savlada, stade bulažniti, neka bjesomućna sila istjera ga napolje, te mašući rukama obilazi ulice pjevajući i plačući ujedno. Sam pravi stihove i sam ih pjeva napjeje; tako to potraje do ponoći, dok od fizičnog i duševnog umora ne klone. Negda dodje do svoje postelje, a negda se i na ulici srusi i zaspi — —

Da te nijesam nikad tako Milovao vruće, jako — Ne bih moro plakati sada, I pogibat s teškog jada.